ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Bisaya
Espesyal nga Isyu
Mayo 17, 2025
www.philippinerevolution.nu

MGA YAWENG OBSERBASYON MAHITUNGOD SA BAG-OHAY LANG NGA ELEKSYONG MID-TERM

Marco L. Valbuena
Chief Information Officer
Partido Komunista ng Pilipinas

Kini mao ang among mga nag-unang obserbasyon sa bag-o lang nahuman nga reaksyunaryong eleksyon:

1 Hingpit nga walay kredibilidad ang resulta sa *mid-term elections* tungod sa nagbaha nga ebidensya sa malukpanon ug sistematikong pagpanglimbong nga nahitabo nag-una pinaagi sa *automated* o dekompyuter nga pagpanikas, ingonman sa pagpamalit og boto, kabangis, disimpormasyon, *Red-tagging* ug uban pang mga paagi. Kini resulta sa kapakyas sa Commission on Elections (Comelec) sa pagseguro sa kasihagan sa *automated counting system* nga gihanyag sa Miru Systems Co, usa ka South Korean nga kumpanya, nga adunay dautang rekord sa pagpanuhol ug palpak nga pagdumala sa eleksyon sa ubang mga nasud.

Gipunting sa mga teknikal nga eksperto nga ang sistemang gi-*install* sa *counting machines* wala ma-*review* pag-ayo, ug nga ang sertipikasyon niini wala nagsubay sa hustong pamaagi. Mas grabe pa, kung kanus-a hapit na ang eleksyon, kadudahan kaayo ang gihimong "upgrade" sa Comelec sa *software system* nga gi-*install* sa *counting machines* (gawas sa naaprubahang bersyon). Gilapas niini ang hingpit nga pagsalig sa publiko, tungod kay gikompromiso niini ang integridad sa sistema sa pag-ihap sa boto. Gikabalak-an sa mga eksperto nga kini gamiton sa pagsal-ot og malisyosong *code* ug *algorithms* aron manipulahon ang resulta sa boto.

Adunay malukpanong taho sa midya diin ang mga botante nagreklamo nga ang mga resibo nga giisyu sa makina sa Miru wala nagsalamin sa ilang mga boto, masobra man o makulang. Ang Parish Pastoral Council for Responsible Voting (PPCRV), usa ka *election watchdog*, nag-ingon nga nakadawat kini og labing daghang reklamo sa unang mga oras, mas daghan sukad gipatuman ang *automated elections* sa Pilipinas niadtong 2010. Dugang pa, gireklamo usab sa mga tigpaniid ang mga kaso sa pagpamalit og boto (ilabina pinaagi sa paggamit sa pondo sa gubyerno alang sa ayuda) ug *pre-shading* o namarkahan na nga mga balota.

Nagkalain-laing mga anomalya usab ang nataho dihang nag-*quick count* ang mga dagkung *media outlets* ug *election watchdogs*. Sa usa ka bahin, ang PPCRV nagtaho sa mga "dili kasagarang pagka-delatar." Sa pikas bahin, adunay mga "duplicates" sa pag-*upload* sa mga resulta, diin 15,000 kuno nga *election returns* nga naglangkob sa lima ka milyong boto gi-report sa midya nga "double counted" atol sa unang mga oras sa "quick count," unya dayon "gitul-id" nga walay *transparent* ug hustong *auditing* ug pagproseso. Matud sa Comelec, makasaysayanong 81.37% ang *voter turnout* o tibuok nakabotar. Apan, matud sa National Movement for Free Elections adunay 18 milyong boto ang *overcounted* o nasobrahan pag-ihap, subay mismo kini sa datos gikan sa *counting machines*.

Gibaliwala sa Comelec ang tanang anomalya ug giila ra kini isip "glitches" o gagmayng aberya, nga gisaway sa mga obserber isip usa ka dakung pagpakaminus sa kaseryoso sa mga anomalya. Gihulagway kini sa International Observer Mission isip dakung *disenfranchisement* o pagkawang sa boto sa katawhan.

Ang kaylap nga mga anomalya kalabot sa bag-ohay lang nga eleksyon nakapukaw sa nagkalain-laing mga grupong pulitikal ug *election watchdog* aron manawagan sa manwal nga pag-ihap balik sa mga boto. Gipalig-on usab niini ang dugay nang pangayo nga tapuson na ang *automated counting* ug mobalik sa *manual counting* (kakumbina ang *electronic transmission*), aron masiguro nga hustong maihap ang mga boto.

2 Sa estratehikong panglantaw sa pagseguro ekonomikanhon ug *geopolitical* nga mga interes sa ngadto-ngadto, daku ang papel sa imperyalismong US sa bag-ong nahuman nga eleksyon sa Pilipinas. Gihimo nila ang direkta ug dili direktang impluwensya sa nagkalain-laing reaksyunaryong pundok, gigamit ang ilang hugot nga kontrol sa militar ug depensa, ug hingpit nga gigamit ang ilang intebensyunistang arsenal (politika, diplomasya ug teknikal). Ang mga panagsabot ug akomodasyon gihimo sa kinatas-ang ang-ang pinaagi sa mga imperyalista sa US gamit ang ilang mga ahente, nga dayag nga nagpakita sa transaksyunal nga reaksyunaryong pulitika nga dugay nang naghulagway sa sistema sa pulitika sa Pilipinas.

Igmat sa mahinungdanong papel sa Pilipinas sa "Indo-Pacific Strategy" niini batok sa China, gisiguro sa imperyalismong US ang kalig-on ug gipahugot ang kontrol sa papet nga rehimen. Kini labing nabalaka sa (a) nagkadakung bangis nga panagbangi tali sa paksyong Marcos ug Duterte nga nag-awhag sa katawhan nga batukan ang dunot nga nagharing sistema; (b) nagkalalum nga mga pagkasiak-siak sulod sa nagharing pundok, ug sa grabeng pagkahimulag sa papet nga rehimeng Marcos taliwala sa grabeng sosyo-ekonomikanhong krisis; ug (c) dakung kusog ug hagit sa kampo ni Duterte, nga gipahimuslan sa China sa pagpalambo sa pulitikanhong impluwensya niini.

Sa partikular, gikabalak-an sa imperyalismong US kung kaya ba sa nagharing paksyong Marcos nga mapugngan ang pagdagan ni Sara Duterte pagka-presidente, ilabina kung dili siya ma-*impeach* sa Senado. Busa, samtang nagpadayon sa paghatag og suporta sa militar ug pulitika sa nagharing paksyon ni Marcos, gigamit sa imperyalismong US ang mga koneksyon sa ilang mga operatiba, *power brokers*, *financiers* ug *intermediaries* (tigpatunga) sa han-ay sa pulitika ug negosyo sa nagharing hut-ong sa Pilipinas aron maimpluwensyahan ug manipulahon ang mga eleksyon sa katuyuang makapatumaw og "third force" gikan sa mga grupong mahigalaon sa US nga kasamtangang nakig-alyansa sa Liberal-Akbayan-Pink (LAP), usa ka koalisyon sa nagkalain-laing pwersa sa pulitika.

Gusto sa US nga ang maong grupo magsilbing "reserbang kabayo" sa mga Marcos, samtang naghatag og kritikal nga suporta sa pagpadaku sa presensyang militar sa US sa Pilipinas, walay hunong nga mga *war games* ug interbensyon sa kontra-insurhensyang operasyon sa AFP. Sa ngadto-ngadto, naglaum ang US nga malangkat ang impluwensya sa China sa mga hanay sa nagharing hut-ong, ug ibalik sa kanhing plastar diin ang nagkalain-laing mga pulitikanhong paksyon amigo o may utang kabubut-on sa US, samtang ginasumpo ang mga anti-imperyalistang pwersa sa nasudnon-demokratikong kalihukan.

Mas daku sa ilang "pagkahibulong," ang mga kandidatong gi-endorso sa LAP nga sila Bam Aquino ug Francis Pangilinan, ang nalabyog sa ikaduha ug ikalimang posisyon (gikan sa wala masulod sa *top-12* sa nagkalain-laing *survey* pipila ka adlaw ayha ang eleksyon). Ginapagawas ang maong "kusog nga pagdaug" nga bunga sa pag-endorso ni kanhi Bise Presidente Leni Robredo, nga lakip sa giandam alang sa subling pagdagan batok sa mga Duterte sa 2028. Daghan ang nadismaya nga nakig-areglo si Robredo sa pulitika dihang iyang gi-endorso ang lunod-patay nga pro-Duterte ug kandidato sa Iglesia ni Cristo (INC) nga si Rodante Marcoleta (nag-unang tig-atake ni Duterte batok sa ABS-CBN sa 2020) bugti sa suporta sa INC para kang Aquino. "Katingalahan" usab nga nakakuha sa ika-unum nga pwesto si Marcoleta. Gisuportahan usab ni Robredo ang mga kandidato ni Marcos nga sila Manny Pacquiao ug Benhur Abalos, apan gitaho nga mibalibad siya sa dayag nga pagsuporta sa uban pang kandidatong Pink.

Nakatabang ang pagsulod ni Aquino ug Pangilinan kang Marcos sa pagsiguro anti-Duterte ang mayorya sa Senado. Apan, delikado nga dili niya makuka ang 2/3 nga gikinahanglan aron masiguro ang pag-*impeach* kay Bise Presidente Sara Duterte. Samtang gusto ni Marcos nga pugngan ang pagdagan ni Duterte sa 2028, nabalaka usab siya nga moulbo ang *impeachment trial* ngadto sa usa ka malukpanong krisis sa pulitika, busa midistansya siya karon sa mismong proseso.

Lakip usab sa koalisyong LAP ang iladong abugado sa tawhanong katungod nga si Chel Diokno ug kanhi senador nga Leila de Lima, nga nakapwesto sa House of Representatives pinaagi sa *party-list system*. Pareho silang lig-ong mibarug batok sa *drug-war* ni Duterte ug dugay nang mga kaalyado sa mga organisasyon sa katawhan sa pagdepensa sa tawhanong katungod.

Walay kisaw ang grupong LAP sa kakulang sa transparensiya sa bag-ong nahuman nga eleksyon, ug daw gipasagdan na lamang ang mga taho sa mga anomalya. Ang mga lider sa grupong LAP, nga kadaghanan kanila nagpakahilum usab human ang malukpanong pagpanglimbong nga naghatag sa mga Marcos ug Duterte og 32 milyong boto niadtong 2022, karon nagpabiling hilum sa lapad nga mga anomalya nga gikalambigitan sa Miru Systems. Ang "makahibulong" nga resulta ni Aquino ug Pangilinan, matud nila, tungod kuno sa "Gen-Z vote" ug uban pang mga politikal nga panaghap.

Padayong migrabe ang krisis sa nagharing sistema sa pulitika dungan sa nagkagrabeng bangi tali sa mga reaksyunaryong pundok. Siguradong mograbe pa kini samtang

ANG Bayan

Espesyal nga Isyu | Mayo 17, 2025

ang.bayan@cpp.ph

Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas

nagkaduul ang 2028 *presidential elections*. Samot nga nahimulag sa katawhan ang rehimeng Marcos tungod sa iyang mga anti-nasyunal ug anti-katawhang mga palisiya ug programa. Ang pulitikanhong iskema sa US nga pakusgon ang grupong LAP daw nagpahuyang sa pundok ni Marcos, sukwahi plano sa pamilyang Marcos nga palanaton ang ilang paghari. Nagpabilin sa hunahuna sa mga Marcos kung giunsa sila "pagluwas" sa gubyernong US ug gipaikyas sa Hawaii niadtong 1986. Ato pang masayran kung mosugot ba o dili ang mga Marcos sa plano karon sa US.

Nakatakdang pakusgon sa grupong LAP ang ilang pagsalmot sa eleksyong 2028. Mamahimong makapatumaw og usa ka komon nga kandidato apan kinahanglan pa nilang mapatigbabawan ang mga bangi sa ilang nagkalain-laing mga pwersa.

Taliwala pagpa-*impeach* kay Sara Duterte ug pagkabilanggo ni Rodrigo Duterte sa The Hague, padayon silang nakapakusog sa impluwensya sa pulitika pinaagi sa ilang mga koneksyon sa militar, suporta sa lokal nga mga paksyon sa nagharing hut-ong ug dili direktang suporta sa China. Nahimo nilang danihon ang publiko gamit ang mga bayarang *social media influencers* ug mga *troll army*. Apan, mag-atubang kini sa mga internal nga panagbangi uban sa pagtaas sa impluwensya ug kusog sa pipila ka mga bahin sulod sa ilang han-ay ug bisan sa pamilyang Duterte mismo (ilabina nga nakakuha sa pinakataas nga pwesto sa Senado ang l*ong-time sidekick* ni Duterte nga si Bong Go).

3 Base sa inisyal nga mga resulta, labaw nga nahikawan og tingog ang mga *party-list* nga nagarepresentar sa mga batakang sektor sa katilingban sa Pilipinas, ilabina kadtong iya sa nasudnon-demokratikong kalihukan. Gidumi-nahan karon ang *party-list system* sa mga grupong gipondohan ug kontrolado sa mga pulitiko ug dinastiya sa nagharing hut-ong.

Ang paningkamot nga tangtangon ang mga progresibong *party-list group,* nga gihimo dungan sa grabeng kontra-kampanya batok sa Koalisyong Makabayan, nagsubay sa estratehikong tumong sa US ug sa iyang mga pasistang ahente sa seguridad ug depensa sa NTF-Elcac ug National Security Council nga sipaon ang mga patriyotiko ug demokratikong representante sa parlamento, nga sagabal sa nangaging reaksyunaryong rehimen. Kini tungod kay padayon nilang ginadala ang mga isyu sa katawhan, ginabutyag ang korapsyon, ug ginamakmak ang mga paglapas sa tawhanong katungod. Militante nilang ginabatukan ang pagsunud-sunod sa rehimeng Marcos sa mga plano sa US nga gamiton ang Pilipinas isip lunsaranan sa giandam niining gubat ug pagpanghagit sa imperyalistang kaatbang niini nga China, iskema nga ginasuportahan sa Akbayan ug sa tigbansiwag niini nga si Risa Hontiveros.

Pinaagi sa nagkalain-laing gaway ug mga programang pangpondo, ginapromotar sa US ang usa ka "acceptable 'Left,'" o (usahay ginatawag og "otorisado" o "tolerated Left") nga gilangkuban sa mga grupong repormistang burgis nga sayop nga ginaila isip "progresibo" o "sosyalista." Kini nga mga grupo "acceptable" o pwede tungod kay wala nila ginahagit ang makihut-ong nga paghari sa mga pro-US nga dagkung burgesya-kumprador, burukrata-kapitalista ug dagkung agalong yutaan, ni aktibong ginabatukan ang paghari sa US sa militar, pulitika, ekonomiya ug kultura. Ang tumong mao ang pagbatok sa kusog ug impluwensya sa mga nasudnon-demokratikong pwersa sa Pilipinas, nga kanunayng nanawagan alang sa nasudnong kalingkawasan gikan sa kontrol sa imperyalistang US, ug alang sa pag-usab sa madaugdaugon ug mapahimuslanong istruktura sa nasud.

Sa miaging pipila ka eleksyon, kini nga mga progresibong *party-list*, nga kanunayng nag-una sa mga *party-list elections* niadtong 2000s ug 2010s, nahimong target sa subsub nga kampanya sa pulitikanhong pagpanumpo sa porma sa ekstrahudisyal nga pagpamatay, pagpangdagit, pagpangaresto, *Red-tagging* ug mga atakeng militar aron pugsong moluwat ang mga myembro niini sa lokal nga mga balangay. Migrabe ang maong kampanya sa estado, sugod 2019 ug nagpadayon ilalum sa rehimeng US-Marcos, nga nagtinguhang paralisahon ang mga grupo nga makalunsad og epektibong kampanya sa eleksyon sa tibuok nasud. Sila nahimong target sa pagpanikas sa eleksyon sa porma sa *automated* nga pagkibhang sa boto aron hinay-hinay nga kunhuran ang ilang makuhang pwesto sa parlamento sa miaging mga eleksyon. Sa mga taktika nga gigamit batok kanila sa AFP ug NTF-Elcac, kini ang pinakadirektang pag-atake nga nagtinguhang sipaon sila sa kongreso.

Ang mga atake batok sa Makabayan klarong gidirihir sa US, sa rehimeng Marcos ug sa NTF-Elcac niini subay sa bag-ong gipagula nga Memorandum Order No. 83 o ang gitawag nga National Action Plan for Unity, Peace and Development. Bisan ang Comelec wala nakaluwas sa pagpamig-ot sa NTF-Elcac dihang wala kini nahimo bisan gideklara niining usa ka "election offense" ang *Red-tagging*. Ang paningkamot nga hikawan og tingog ang mga organisasyong masa gihimo sa takuban sa pagsumpo sa "insurhensiya nga nagpasalipud sa eleksyon," nga sa tinuod, mitukmod na hinuon sa daghang katawhan nga mosalmot sa armadong rebolusyon.

Mapasigarbuhon ang maong mga *party-list*, uban ang mga progresibo ug patriyotikong mga kandidato pagkasenador ilalum sa Makabayan, nga nakalunsad pa gihapon sila og kusog nga kampanya, taliwala sa dayag nga duso ni Marcos ug sa NTF-Elcac nga pakgangon ang ilang mga paningkamot. Gipakyas sa ilang mga kandidato ug mga tigkampanya ang mga hulga sa mga pasistang ahente ni Marcos ug sa ilang iskema sa pagpanumpo, samtang naglunsad sila og nasudnong kampanyang masa aron makigsandurot ug mapalig-on ang ilang han-

ay sa uban lapad nga masa.

Kini nga mga grupo, uban sa mga unyon, mga organisasyon sa estudyante, mga asosasyon sa mga mag-uuma ug kumunidad sa kabus-sa-kasyudaran, ug uban pa, nag-atubang sa dakung pulitikanhong hagit aron palapdon ug palig-onon ang ilang organisadong han-ay sa makapila ka beses aron mapataas ang ilang kapasidad sa pagbatok sa interbensyon sa pulitika ug militar sa US ug ipanghingusog ang hinanaling pangayo sa katawhan. Kinahanglan nilang tukuron, konsolidahon ug palapdon ang ilang solidong organisadong kusog. Kini nga solidong organisadong kusog ang batakang rekisito aron epektibo nilang mapaasdang ang anti-pasista, antipyudal ug anti-imperyalistang mga pakigbisog batok sa rehimeng US-Marcos.

Kinahanglan nilang suklan ug ihimulag ang rehimeng US-Marcos pinaagi sa pagpakusog sa pakigbisog sa katawhan alang sa mas taas sa suhulan, trabaho ug mas ubos nga presyo sa mga palaliton, ug sa ilang pagbatok sa pulitikanhong pagpanumpo ug pagpangilog sa panginabuhian. Kinahanglan nilang magtukod og usa ka lapad nga nagkahiusang prente ug magpalambo og lig-ong nga kalihukan batok sa nagkagrabeng interbensyong militar sa US sa Pilipinas nga nagbutang sa nasud sa peligrong madala sa usa ka gubat nga gihulhog sa US batok sa China.

Sa umaabot nga mga bulan, kinahanglang palihukon sa demokratikong kalihukang masa ang lapad nga katawhan ug hiusahon ang tanang positibong pwersa, lakip ang mga bag-ong napili nga myembro sa kongreso, aron iduso ang panawagan sa katawhan nga taralon si Bise Presidente Sara Duterte sa Senado aron manubag siya sa korapsyon ug lain-laing mga krimen, ug si Rodrigo Duterte sa International Criminal Court tungod sa mga krimen batok sa katawhan. Kinahanglan nilang padayon nga balikan ang mga pasistang krimen, korapsyon ug pagpangdaugdaug sa rehimeng Duterte aron batukan ang mga bakak ug pagpanglingla nga ginahungit ngadto sa mga Pilipino.

4 Labaw pang nabutyag atol sa milabayng eleksyon ang kadunot sa lingtunganay sa reaksyunaryong sistema sa pulitika, nga sa pagkakaron gidominahan sa mga pasista ug kurakot nga mga dinastiya sa pulitika sa mga Marcos ug Duterte ug sa ilang mga alipures, nga nabantog sa *automated* nga pagpanglimbong, mga akomodasyon sa pulitika ug sistematikong mga pag-atake aron hikawan sa tingog ang lapad nga masa sa katawhan. Sa resulta sa 2025 nga eleksyon, nga gidominahan sa mga daan ug bag-ong mga representante sa nagharing hut-ong, siguradong padayon nga mag-antus ang katawhang Pilipino sa labing grabeng pagpanaugdaog, kalisud ug pagpanumpo ubos sa mga pulisiya ug programa sa rehimeng US-Marcos.

Gipamatud-an sa resulta sa eleksyong 2025 ang panginahanglanng makigbisog alang sa tinuod nga nasudnong kagawasan ug demokrasya sa katawhan, diin ang interes sa lapad nga masa sa mga mamumuo, mag-uuma, mga naghagong katawhan ug uban pang mga demokratiko ug patriyotikong mga sektor ug hut-ong ang prayoridad. Subli niining gipamatud-an ang kapanginahanglan sa paglunsad og rebolusyonaryong armadong pakigbisog pinaagi sa malungtarong gubat sa katawhan.

Matag eleksyon, ang mga reaksyunaryong partido ug mga pulitiko nagahimo og haw-ang nga mga saad sa "kausaban," sa usa ka talamayong pag-agni sa lapad nga masa sa katawhang Pilipino nga dugay nang nangandoy sa kausaban. Labaw nga mikusog ang panawagan sa katawhan alang sa tinuod nga kausaban samtang sila nag-antus sa nagkagrabeng sosyo-ekonomikong kahimtang. Samtang mas nabutyag ang dunot ug kurap nga sistema, mas nahimong tin-aw sa katawhang Pilipino nga ang kausaban dili maggikan sa reaksyunaryong mga pulitiko ug burukrata-kapitalista nga nagsaad kanila og kausaban. Samtang ilang ginahagit ang pagdominasyon sa mga madaugdaugon sa katawhan, kinahanglan nilang ibutang ang ilang pagtagad sa dalan sa pakigbisog nga wala nahikot sa eleksyon.

Makab-ot lamang ang kausaban sa katawhang kolektibong nakigbisog ug nagpahigayon og nakig-away sa mga nagasupak sa kausaban. Sa rebolusyonaryong mga dapit, mitumaw ang kausaban samtang ginahiusa sa dinaugdaug nga katawhan ang ilang han-ay ug gi-armasan ang ilang kaugalingon aron usbon ang balanse sa gahum ug ang madaugdaugon ug mapahimuslanong relasyon sa hut-ong.

Pinaagi sa paglunsad og gubat sa katawhan, mapugas ang mga binhi sa demokratikong gubyerno sa katawhan sa kabanikanhan. Naningkamot ang mga rebolusyonaryong pwersa sa pagtukod og mga organo sa pulitikanhong gahum, o mga batakang yunit sa demokratikong gubyerno sa katawhan, nga gitukod sa mga pundasyon sa organisado ug armadong kusog sa katawhan. Sukwahi kini sa reaksyunaryong gubyerno nga pabug-at gipahamtang sa katawhan. Ang Partido ug ang Bagong Hukbong Bayan, ingonman ang tanang rebolusyonaryong mga organisasyong masa sa National Democratic Front sa mga syudad ug mga sonang gerilya, padayong nagpakusog ug nagpalapad.

Kalabot niini, nanawagan kami sa katawhang Pilipino nga mosalmot ug suportahan ang Bag-ong Hukbong Bayan sa asamang yunit niini sa tibuok nasud. Giawhag namo ang tanang may himsog nga panglawas ug panghunahuna, ilabina ang mga batan-on, nga mag-alagad isip mga Pulang manggugubat sa BHB. Pinaagi lamang sa paglahutay sa mga kalisdanan ug gikinahanglang mga sakripisyo sa paglunsad og gubat sa katawhan, mausab sa katawhan ang dagan sa kasaysayan sa Pilipinas aron makab-ot ang ilang pangandoy alang sa nasudnon ug katilingbanong kalingkawasan.